

GONIEC NADWIŚLAŃSKI

GŁOS POMORSKI

Jedynе pismo poranne na Pomorzu, poświęcone sprawom Stanu Średniego.

Redakcja i administracja w Grudziądzu, ul. Wybickiego 9. Telefon Redakcji 80. — Telefon redakcji w nocy nr. 811 — Telefon Administracji 147.
Konto ckełtowe P. K. O. Poznań nr. 200 420. Reprezentacja Gońca Nadwiślańskiego w Toruniu: Ul. Św. Ducha nr. 13.

Nr. 299

GRUDZIĄDZ — TORUŃ, sobota dnia 29 grudnia 1928 r.

Rok IV

W dziesiątą rocznicę.

Dzień 27 grudnia 1918 roku zapisał się złotymi zgłoskami w historii Poznania. W tym to bowiem dniu ludność stolicy Wielkopolski zbrojnym czynem rozpoczęła walkę o zupełną wolność ziemi państwowej.

Wybuch powstania poprzedziły w dn. 26 grudnia manifestacje, związane z przyjazdem wielkiego patrioty-obywatela, Ignacego Paderewskiego. W odpowiedzi na prowokację żołdaków niemieckich, rozległo się w Poznaniu hasło: „Do broni!”

Plomień powstania szybko ogarnął całą Wielkopolskę. Kto się czuł polakiem, chwycił za broń lub gdy jej nie miał, zdobywał ją na prusakach i biegł do walki. Silne jeszcze garnizony niemieckie nie wytrzymały furji uderzenia powstańców, zostały rozbrojone, pobite w niejednej krwawej walce — i Wielkopolska była wolna.

Strzały, które padły na ulicach Poznania, odbiły się głośnie echem i na Pomorzu. Niewątpliwie i tutaj doszłoby do wybuchu powstania, lecz zabrakło hasła. Naczelna Rada ludowa, ulegając naciskowi koalicji, hasła tego nie dała, przeciwnie, zalecała zachowanie pokoju i zimnej krwi. Zalecenia te kosztowały Pomorze jeszcze jeden rok niewoli i... Gdańsk.

*

Czyn zbrojny Poznania, dokonany w dniu 27 grudnia, miał wielkiej wagi następstwa. Bodaj najważniejszym z nich, to powstanie armji wielkopolskiej. Silna i doskonale uzbrojona, oddała ona nieocenione usługi w walkach o ustalenie granic Polski.

Dnia 16 stycznia 1919 roku na czele tej armji, tworzonej w ogniu walk, stanął

gen. Dowódcę-Muśnicki,

który w tydzień później za zgodą Naczelnej Rady Ludowej przeprowadził pierwszy pobór w Wielkopolsce.

Tym to bohaterskim szeregom i spontanicznemu odruchowi swego społeczeństwa zawdzięcza Wielkopolska nietylko rychlejsze o pół roku odzyskanie swej wolności, ale i dalsze jej utrwalenie.

Powstanie wielkopolskie było świetnym zwycięstwem żywiołu polskiego nad niemieckim. W oczach całego świata stało się oczywistym faktem, że napływowa ludność niemiecka, wspomagana licznie przez ochotników i materiał wojenny z rozpadającej się armji niemieckiej, nie potrafiła się w Wielkopolsce utrzymać wbrew woli ludności rdzennej. Akt 27 grud-

Święto Wielkopolski

w dziesiątą rocznicę wyzwolenia z pod jarzma pruskiego.

Poznań, 27. 12. (Tel. wł.) W dniu dzisiejszym stolica Wielkopolski święciła 10-tą rocznicę swego oswobodzenia. Miasto było bogato udekorowane w barwy narodowe.

Uroczystości w dniu dzisiejszym rozpoczęte zostały odegraniem hejnanu z wieży Ratusza, poczem odprawione zostało w kościele farynym uroczyste nabożeństwo przez ks. kardynała prymasa Hlonda. Na nabożeństwie tem obecni byli przedstawiciele władz z p. Wojewodą Dunin-Borkowskim na czele, jako przedstawiciel protektora dzisiejszej uroczystości p. Prezydenta Rzplitej. Obecni byli również konsulowie Francji, Czechosłowacji oraz delegacje Związku Powstańców, przedstawiciele wojskowości oraz tłumy publiczności.

Wkrótce potem odprawiona została Msza połowa na Placu Wolności. Jako przedstawiciel drugiego protektora uroczystości, p. Marszałka Piłsudskiego, obecny był dowódca Korpusu O. K. gen. Dzierżanowski w otoczeniu oficerów.

Po Mszy nastąpił raport powstańców przed gen. Dzierżanowskim. Następnie z Placu Wolności udał się pochód pod Bazar, skąd przed 10 laty padło hasło powstania Wielkopolskiego. W narożniku gmachu Bazaru wmurowano tablicę pamiątkową ku czci Ignacego Paderewskiego.

Następnie odbyło się odsłonięcie tablicy pamiątkowej ku czci poległych w czasie oswobodzenia Poznania, Ratajczaka i Andrzejewskiego.

Z kolei odbyła się defilada przed Zamkiem, którą odebrał p. wojewoda Dunin-Borkowski w obecności biskupa Raduńskiego, dowódcy O. K. gen. Dzierżanowskiego oraz grona wyższych oficerów i przedstawicieli władz.

Popołudniu w auli uniwersytetu poznańskiego, odbyła się uroczysta akademja, na której p. prezy-

dent Ratajski skreślił w krótkim przemówieniu historję i genezę powstania Wielkopolskiego, wznosząc okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzplitej, p. Prezydenta Mościckiego, który zebrani z entuzjazmem trzykrotnie powtórzyli.

Na zakończenie wysłuchano hymnu narodowego, odśpiewanego przez Związek Kół Śpiewaczych.

Znamienne oświadczenie deputowanego Bouisson o konflikcie polsko-litewskim.

Paryż, 27. 12. (Pat.) „Ere Nouvelle“ zamieszcza artykuł deputowanego i wice-marszałka Izby Leona Bouisson w sprawie rokowań polsko-litewskich. Autor wskazuje na zbyt powolne tempo, w jakim postępują rozpoczęte przed rokiem rokowania w sprawie ustalenia normalnych stosunków pomiędzy obu krajami, ostrzega przed dalszymi ustępstwami na rzecz Litwy.

Rada Ligi Narodów — pisze Bouisson — zgodziwszy się na użycie wyrażenia „linja administracyjna“ zamiast słowa „granica“, o co tak silnie upominał się Waldemarasa, doszła do kresu swych ustępstw.

Nie trzeba jednak dawać możności Waldemarasowi, ażeby przypuszczał on, że Rada zgodziła się na jego punkt widzenia, lecz zresztą min. Zaleski poczynił wszystkie zastrzeżenia pod tym względem. Rząd litewski nie powinien pominąć sposobności, dzięki interwencji Rady Ligi Narodów przez wyznaczenie rzeczoznawców i wejść na drogę porozumienia z Polską. W przeciwnym razie grożą Litwie niepożądane następstwa, przykładem których jest świeżo zawarty układ handlowy z Berlinem.

rozdzielna częścią wielkiego państwa polskiego.

Wielkopolska zrosła się najciślej z Macierzą i stanowi dziś razem z nią jednolicie zorganizowane, potężne państwo polskie. Wielkopolanie, przeszedłszy twardą szkołę pruską, w ciągu tych dziesięciu lat dokonali ogromu pracy twórczej, zwłaszcza w dziedzinie gospodarczej na swoim terenie i przyczynili się niem mało do zwiększenia owoców zbiorowego wysiłku

Dzień pracy Marszałka Piłsudskiego.

Warszawa, 27. 12. (Pat.) W dniu wczorajszym p. Marszałek Piłsudski przyjął na dłuższej audjencji w Belwederze podsekretarza stanu w Min. Spraw Zagranicznych dr. Wysockiego oraz posła Rzplitej Polskiej p. Szembeka.

Ewakuacja Kabulu — trwa.

Delhi, 27. 12. (Pat.) Samoloty angielskie przewiozły z Kabulu do Peshawaru prócz pewnej ilości kobiet i dzieci, wiele innych osób różnej narodowości.

oddający Litwę całkowicie na państwą ekonomiczną i polityczną Niemiec.

W tej samej kwestji zabiera głos w dzienniku „Victoire“ George Benaime, wykazując uprzywilejowaną sytuację Niemiec w nowym państwie litewskim.

Berlin — pisze Benaime — uważa Litwę za bierne narzędzie przeciwko Polsce.

Litwa ułatwia komunikację Niemcom z Rosją, broniąc z drugiej strony dostępu wpływem polskim do Prus Wschodnich.

Porozumienie niemiecko-litewskie skierowane jest specjalnie przeciw Polsce i przeniknięte tym samym duchem, co uderzenie pięści Stresemanna w Lugano.

Rzecz niemiecka w obecnym rządzie litewskim ma wernego sługę w osobie sławetnego Waldemarasa i prezydenta Smetony, który w roku 1917 w okresie okupacji niemieckiej uchodził za agenta Niemiec, jak nazywa go w swojej książce o odbudowie Litwy Gabryś.

Na końcu autor zaznacza, że zamach stanu, który przed dwoma laty oddał władzę w ręce Smetony i Waldemarasa, przeprowadzony został przy pomocy Niemiec.

uad rozbudową i utrwaleniem odzyskanej Rzeczypospolitej. Ich talent organizacyjny, ich energia i wytrwałość w pracy może być dla całej Polski jaśniejącym przykładem.

Cześć oddana w dniu rocznicy poległym bohaterom powstania, niech będzie świadectwem, że lud wielkopolski zawsze i niewzruszenie stać będzie na straży niepodległości i dalszego rozwoju mocarstwowego Rzeczypospolitej.

Afera brata Litwinowa zatacza coraz szersze kręgi.

Berlin, 27. 12. (Pat.) „Voss. Ztg.“ donosi z Paryża, że afery Litwinowa, która wywołała taką sensację, zaczyna nabierać coraz bardziej charakteru zdecydowanie politycznego. Litwinow, który bezpośrednio po skierowaniu przeciw memu oskarżenia o fałszerstwo weksli zbiegł do Szwajcarii, miał powrócić w ostatnich dniach do Paryża i poczynić tam przed sędzią śledczym sensacyjne zeznania i rewelacje w sprawie fałszerstwa weksli, oświetlając nieoczekiwane sposoby i metody finansowania propagandy zagranicznej przez władze sowieckie.

Korespondent „Voss. Ztg.“ donosi, że zeznania Litwinowa ogłoszone zostały częściowo przez dziennik rosyjski, ukazujący się w Paryżu, „Vernier Nouvelle“. Z zeznań tych ma wynikać, że władze sowieckie przy finansowaniu propagandy zagranicznej potrzebnych, posługiwały się wystawianiem weksli w ten sposób, że jedna z zagranicznych instytucji sowieckich, na przykład „Aros“, wystawiała weksle „Goskorgowi“, „Goskorgi“ znowu zaś wystawiał je miśjom handlowym.

W ten sposób odbywały się określone niejako operacje wekslowe, które przez dyskont w bankach zagranicznych dostarczały potrzebnych pieniędzy na propagandę.

Litwinow miał oświadczyć, że z polecenia rady legacyjnego Turowa, który był organizatorem i komendantem tajnych agentów bolszewickich w Niemczech, Francji, Anglii i Belgii, wystawił w roku 1926 cały szereg weksli na sumę 8 milionów marek.

Pozatem w podobny sposób na rozkaz Turowa, miał wystawić weksle, wyznaczone na finansowanie propagandy bolszewickiej w Marokko i Algierze.

Litwinow utrzymuje, że jest tyl-

ko ofiarą intryg wewnętrznych prowadzonych przez komisarza Cziczera przeciwko bratu jego komisarzowi Litwinowi.

Dalej — jak podaje tenże ko-

respondent „Voss. Ztg.“ — Litwinow miał zakomunikować władzom francuskim listę tajnych agentów, utrzymywanych przez władze sowieckie we Francji.

Otwarcie synodu diecezji chełmińskiej

Stukilkunastu księży bierze udział w Zjeździe.

Pelplin, 27. 12. (Pat.) W dniu dzisiejszym rozpoczął się tu pod przewodnictwem księdza biskupa dr. Okoniewskiego synod diecezji chełmińskiej, w którym bierze udział stukilkunastu księży tejże diecezji.

Otwarcie synodu poprzedziło uroczyste poświęcenie nowego skrzydła seminarjum duchownego, którego to aktu dokonał ks. biskup Okoniewski, wygłaszając przytłoczlicznościowe przemówienie, po czym udano się w procesji do katedry, gdzie uroczystą sumę na intencję obrad synodu odprawił ks. biskup-sufrażan Dominik, a kazanie wygłosił O. Jezuita Dominik.

Następnie rozpoczęły się obrady synodu, które trwały do godziny 13-tej. Zaś po przerwie obiadowej od godziny 15—19-tej. Obrady synodu odbywać się będą jeszcze w dniach 28 i 29 bm.

Zaznaczyć należy, że ostatni synod diecezji chełmińskiej odbył się w Lubawie w roku 1745 za czasów biskupa Zauskiego.

Stresemann o ewakuacji Nadrenji.

Berlin, 27. 12. (Pat.) Biuro Wolffa podaje wywiad ministra Stresemanna o prawie Niemiec do żądania ewakuacji Nadrenji. Stresemann, przeciwstawiając się Chamberlainowi, podkreślił, że według rozumowania rządu Rzeszy artykuł 431 Traktatu Wersalskiego głosi, że opróżnienie Nadrenji nastąpi z dniem, gdy Niemcy wypełnią zobowiązania, a nie zaś dopiero wtedy, gdy dokonają wypłaty całego długu reparacyjnego, albowiem przy tem pojmowaniu tego artykułu nie miałby on sensu.

Postanowienie planu Davesa nie można traktować jako obietnicy płatności długów ze strony Niemiec, ale przeciwnie, gdyż plan Davesa daje realny zastaw gwarantujący regularne wypłacanie rat rocznych. Zastaw ten wychodzi poza granice postanowienia Traktatu Wersalskiego. My wszyscy mamy nadzieję, że wkrótce zbierająca się Komisja rzeczoznawców doprowadzi do ostatecznego uregulowania kwestii reparacji, ale nawet gdyby narady tej Komisji nie dały oczekiwanych wyników, to daleko poza rok 1935 sięgający plan Davesa musi być uważany za dostateczną gwarancję wykonania przez nas warunków spłat przewidzianych w art. 431 Traktatu Wersalskiego.

Zamach na agenta policji w Zagrzebiu.

Wiedeń, 27. 12. (Pat.) Dzienniki donoszą z Białogrodu, że w kawiarni „Corso“ w Zagrzebiu dokonany został zamach na agenta policji tajnej Gronera. Groner zo-

stał ciężko ranny. Sprawca zamachu zdołał niespodziewanie zbiec. Policja zagrzebska dokonała licznych aresztowań w kołach cherywackich.

Pomyślne wieści z Afganistanu.

Wiedeń, 27. 12. (Pat.) Dzienniki tutejsze donoszą z Londynu, że według ostatnich wiadomości z Afganistanu, sytuacja przedstawia się tam pomyślnie. Wiadomości o rzekomej ucieczce rodziny

królewskiej są nieprawdziwe. Powstańcy zostali wyparci z okolic Kabulu o 25 km. na północ.

Koszta ekspedycji Byrda.

Waszyngton, 27. 12. (Pat.) Ekspedycja do bieguna południowego, organizowana przez komandora Byrda, kosztować będzie kilkanaście milionów dolarów. Dotychczasowe koszty ekspedycji wynoszą 1 milion dolarów. Byrd zamierza wybudować podstawę główną swych badań bieguna w zatoce wielorybnej.

Wielkie nadużycia w litewskim sztabie generalnym.

Ryga, 27. 12. Z Kowna donoszą, iż w oddziale budowlanym litewskiego sztabu generalnego wykryto wielkie nadużycia. Szefa oddziału budowlanego sztabu pułkownika Brenera, naczelnego inżyniera Pralgauskasa oraz 4-oh oficerów aresztowano. Nadużycia, które miały być dokonywane przez 6 lat, obliczają na 6 milionów litów.

Ważne dla podatników.

Warszawa, 27. 12. (Pat.) Ministerstwo Skarbu zwraca uwagę podatnikom, wykupujących świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne na rok 1929 na termin wykupu, który upływa w dniu 31 grudnia b. r.

Termin ten w żadnym razie przedłużony nie będzie. Władze skarbowe w pierwszych dniach stycznia 1929 r. przystąpią do systematycznej lustracji przedsiębiorstw celem stwierdzenia czy wszystkie zaopatrzyły się w świadectwa, przewidziane w ustawie o podatku przemysłowym. W interesie samych płatników leży, by

wykupili świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne przed dniem 31 grudnia b. r.

Amnestja dla 248 więźniów w dzień wigilijny na Węgrzech.

Budapeszt, 27. 12. (Pat.) Z okazji świąt Bożego Narodzenia regent Horthy podpisał dekret amnestyjny, ułaskawiający 248 skazanych, w tej liczbie 6 osób, skazanych za przestępstwa prasowe.

Wśród ułaskawionych są też 42 osoby, skazane za przestępstwa, popełnione jeszcze przed 31 października 1918.

oraz 2 osoby, skazane na 12 lat ciężkiego więzienia za zabójstwa, popełnione w okresie dyktatury proletariatu.

Fantastyczny projekt zamachu politycznego na Węgrzech.

Budapeszt, 27. 12. Polityczny oddział policji węgierskiej wykrył awanturniczy, pełen sensacji plan puczu. „Regat“ donosi, że w sobotę w noc przywódcą małej grupy faszystów węgierskich, występujących pod nazwą sejtów, nazwiskiem Dan, został aresztowany razem z czterema współnikami i zawieszony na główny posterunek poli-

cji. W czasie rewizji domowej znaleziono dokładny plan puczu, skierowanego przeciwko obecnemu rządowi węgierskiemu. Plan polegał na tem, że około 200 do 300 osób, należących do spisku, uzbrojonych, miało przez napaść na majątki, położone w pobliżu stolicy węgierskiej, postarać się o potrzebne fundusze na zakup broni i amunicji dla spiskowców. Dan, przywódcą faszystów węgierskich, oświadczył, że nie sam, lecz dawniejszy jego współnik a obecny wróg śmiertelny, Robert Schreyer, założyciel węgierskiej faszystowskiej partji robotniczej również przygotował pucz, żeby aresztować i uwięzić wszystkich obecnie czynnych członków rządu węgierskiego i utworzyć własny rząd węgierski.

W walce o tron Hedżasu.

Londyn, 27. 12. Z Hedżasu nadechodzą niepokojące wiadomości.

Dawny król Ali, pozbawiony korony przez obecnie panującego króla Ibn - Sauda, przebywający w Bagdadzie zapowiada marsz na Hedżas na czele 30 tysięcy powstańców.

Już od pewnego czasu wybuchały w Hedżasie bunt plemion na tle niewypłacania przez króla Ibn - Sauda subsydiów tym plemionom. Jak widać

Ali zamierza wykorzystać ten ruch w celu pozbawienia korony Ibn - Sauda.

Wzrost obiegu pieniężnego do 1,8 miljarda zł

Bilans Banku Polskiego za drugą dekadę grudnia rb. wykazuje zapas złota 607,9 milj. zł. Pieniądże i należności zagraniczne wzrosły o 7,4 milj. zł. do sumy 712,6 milj. zł. Portfel wekslowy wzrósł o 17,6 milj. zł. (624 milj.

zł.). Pożyczki zabezpieczone zastawami wzrosły o 1 milj. zł. (84,8 milj. zł.).

Natychmiast płatne zobowiązania (597,3 milj. zł.) i obieg biletów bankowych (1,218 milj. zł.) wzrosły łącznie o 25,4 milj. zł. do sumy 1,815,3 milj. zł.

Pierwsze posunięcie polityczne prezydenta Hoovera.

Podróż prezydenta Hoovera do państw południowej Ameryki. — Cele i znaczenie tej podróży. Hoover jest już oddawna zwolennikiem ekspansji Stanów Zjednoczonych w kierunku innych państw amerykańskich. — Czy nastąpi dalsze odsunięcie się Stanów Zjednoczonych od Europy?

(Własna służba korespondencyjna).

N. Jork, grudzień.

W kołach politycznych zwróciła ostatnio na siebie dość wiele uwagi podróż nowo obranego prezydenta Stanów Zjednoczonych Herberta Hoovera do państw południowej Ameryki. Aczkolwiek Hoover przedsięwziął tę podróż w charakterze prywatnym i bezjakichkolwiek oficjalnych celów politycznych, — to jednak dobrze orientujące się sfery w światowym życiu politycznym widzą w niej krok, — który dla tendencji politycznych nowego prezydenta Stanów Zjednoczonych jest bardzo charakterystyczny, rzuca on bowiem bardzo zmiarę światła na jego przyszłe zamierzenia programowe.

Herbert Hoover od dawna już znany był jako zwolennik ścisłej współpracy wszystkich państw amerykańskich. Idąc po linii pan-amerykańskich doktryn, stał Hoover zawsze po stronie tych, którzy głosili, że Stany Zjednoczone winny w pierwszej mierze zwracać swą ekspansję w stronę centralnych i południowych państw amerykańskich. Wychodził bowiem Hoover z założenia, że uzależnienie innych państw amerykańskich od Waszyngtonu przynieść może Stanom Zjednoczonym odpowiednio silny wzrost ich potęgi i znaczenia zarówno w świecie politycznym, jak i gospodarczym.

I tak, gdy obecnie obrany prezydent Hoover był jeszcze ministrem handlu w gabinecie prezydenta Coolidge'a, umiał on nakłonić prezydenta Coolidge'a, by w drodze specjalnej ustawy upoważnił rząd do ekspedycji inżynierów rządowych dla państw południowo-amerykańskich. Inżynierowie ci, którzy zajęci zostali budową dróg i połączeń komunikacyjnych w państwach południowo-amerykańskich stanowią bowiem pierwszy etap w kierunku zbliżenia i uzależnienia państw południowo-amerykańskich od Waszyngtonu.

Dalej za wpływem Hoovera, jako ministra handlu, została ogólno-amerykańska linja komunikacji powietrznej, która również poparta została przez waszyngtońskie czynniki rządowe, jako środek, zbliżający Stany Zjednoczone do reszty państw amerykańskich.

Wreszcie cała działalność Hoovera, jako ministra handlu, szła w kierunku inwestycji kapitałów amerykańskich na rynkach państw południowo-amerykańskich, tak, aby również i pod względem finansowym nawiązać jaknajbliższe nici pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a południową Ameryką. W myśl tej takiej polityki inwestycje kredytowe Stanów Zjednoczonych w południowej Ameryce wzrosły w ostatnich czasach przeszło w czterokrotnej wysokości w stosunku do pożyczek przedwojennych i w tej chwili poszczególne państwa południowo-amerykańskie winne są łącznie Stanom Zjednoczonym przeszło 5 miliardów dolarów.

Tak zatem Hoover już jako minister handlu prowadził politykę odbudowy gospodarczego i finanso-

wego państw południowej Ameryki przez Stany Zjednoczone. Już wówczas podkreślał również Hoover, że ekspansja Stanów Zjednoczonych w tym kierunku ma dwojakie korzystne znaczenie: Przede wszystkim państwa południowo-amerykańskie stanowią ważne centrum, z którego czerpany jest surowiec dla przemysłu amerykańskiego, powtóre zaś ściśle współdziałanie rządu waszyngtońskiego z państwami południowej Ameryki otwiera przed Stanami Zjednoczonymi drogę do wzmocnienia ich znaczenia politycznego i gospodarczego w stosunku do innych mocarstw światowych.

Fakt, iż prezydent Hoover po dokonanych wyborach, rozpoczął swą działalność od podróży po państwach południowo-amerykańskich wskazuje zatem, że Hoover

po objęciu rządów zamierza kontynuować politykę ekspansji Stanów Zjednoczonych na tereny południowo-amerykańskie, oraz że hasło łączności i uzależnienia reszty państw amerykańskich od Waszyngtonu wysuwa na czoło swego programu politycznego.

Takie tendencje polityczne Hoovera oznaczaloby zaś jeszcze silniejsze odsunięcie się Stanów Zjednoczonych od spraw europejskich i tem silniejsze zamknięcie się Stanów Zjednoczonych w polityce ogólno-amerykańskiej. Wobec tego zaś, że problemy te stanowią bardzo poważne zagadnienie w europejskim życiu politycznym, nie tedy dziwnego, że podróż prezydenta Hoovera wywołała w Europie dość żywe poruszenie i komentarze.

St. Willner.

Straszny bilans ostatnich burz i orkanów.

Jak wiadomo, szalał w ostatnich dniach nad wybrzeżami Atlantyku — oraz w okolicach Morza Północnego i Śródziemnego niezwykle silny orkan, który wszędzie siał straszliwe spustoszenia. Najbardziej stosunkowo uciążliwy okrety, które w chwili rozpętania się orkanu znajdowały się na wodach morskich. I tak wedle ostatnich obliczeń, ogółem skutkiem orkanu zatono 28 okrętów o łącznej pojemności 82,307 tonn. 115 okrętów odniosło w czasie burzy bardzo silne uszkodzenia, tak, że musiały być ratowane przez inne statki. Łączna cyfra ludzi, którzy stracili życie w czasie tych katastrof wynosi 517 osób. Poza tym straszliwym bilansem zniszczenia na morzach, niemniej przeraźliwie przedstawiają się straty, wynikłe ze spusto-

szczenia na lądzie. Ogólne sumy są tak poważne i liczne, że dotąd nie zdołano ich ostatecznie ustalić.

Niezwykły objaw zwyrodnienia.

W jednym z mniejszych miast francuskich zanotowano ostatnio wypadek, który przerasta najbardziej sensacyjne kroniki codzienne. Oto u jednej z rodzin zatrudniona była w charakterze służącej pewna 13-letnia dziewczyna. Służąca ta, chcąc się zemścić na swych chlebobawcach rzekomo za to, że traktowana była przez nich bardzo niesprawiedliwie, — chwyciła dwoje nieletnich dzieci gospodarzy, które pozostawione były jej opiece i utopiła je w dużym kotle z wodą. Zwyrodniała przyczyną się do zbrodni

swjej z całym cynizmem. Wypadek ten wywołał w całej okolicy wstrząsające wrażenie.

Nowy rodzaj przesyłek pocztowych z ogólnym adresem za zniżoną opłatą.

Ministerstwo poczt i telegrafów zamierza wprowadzić w najbliższym czasie nowy rodzaj przesyłek pocztowych. Będą to t. zw. przesyłki bezadresowe. Będą to przesyłki zbiorowe, adresowane np. „do wszystkich księgarń w Polsce“ lub „do wszystkich lekarzy“.

Przesyłki takie wysyłane będą do wszystkich urzędów w Polsce i tam odsyłane według posiadanych wykazów. Rzecz prosta, że chodzi tu o okólniki, reklamy, wzory, próbki itd.

Ze względu na masowy rodzaj przesyłek, opłata za przesyłki bezadresowe zniżona będzie o 50 proc

*

Uczeń zasztytował dyrektora gimnazjum.

W Samokowie, mniejszem mieście, położonem niedaleko Sofii, wydarzyła się w ostatnich dniach groza przejmująca tragedia. Oto jeden z uczniów tamtejszego gimnazjum, który wydalonny miał być z zakładu za złe zachowanie się, w chwili gdy dyrektor gim-

nazjum wezwał go, aby opuścił klasę szkolną — rzucił się na niego ze sztylblem i zadał dyrektorowi tyle ran, że ten przewieziony do szpitala natychmiast zmarł. Młodocianego zabójcę aresztowano i osadzono w więzieniu.

Oryginalny plebiscyt.

W poszczególnych kantonach szwajcarskich odbył się w ostatnich dniach niezwykle oryginalny plebiscyt. Oto rząd szwajcarski oddał pod głosowanie ludności kwestję, czy w poszczególnych miastach szwajcarskich będą mogły powstawać domy gry. Większość kantonów, oświadczyła się za zezwoleniem, wobec czego poszczególne miasta otrzymają wkrótce luksusowe pałace, w których na wzór niedalekiej Riwieri wolno będzie uprawiać grę hazardową.

Nowy tron dla Papieża.

Organizacje katolickie Rzymu postanowiły ofiarować Papieżowi z okazji złotych godów kapłaństwa nowy wspaniały tron, który wykonany został wedle wzorów wybitnych artystów. Nowy tron stanąć ma w kaplicy sykstyńskiej. Wrezenie tego wspaniałego daru nastąpi w lecie na specjalnem zebraniu organizacyj katolickich w Rzymie.

Jeszcze jedna ofiara pomyłki sprawiedliwości.

Pisma amerykańskie donoszą o następującym, niezmiernie charakterystycznym wypadku. Oto przed 32 laty skazana została w stanie amerykańskim Michigan pewna kobieta, nazwiskiem Rellie Pope, która oskarżona została o skrytobójcze zamordowanie swego męża. Oskarżona otrzymała

karę dożywotniego więzienia. Przez 22 lata przebywała na skutek tego pani Pope w więzieniu, poczem jednak wobec jej wzorowego zachowania się w więzieniu darowano jej resztę kary. — Przed kilku jednak tygodniami zmarł nagle były urzędnik zamordowanego męża pani Pope i ten na lożu śmierci wyznał, że pani Pope jest niewinna, ponieważ on zamordował jej męża. Na skutek tego zeznania uwolniono obecnie panią Pope od zarzutu morderstwa i skarb państwa wypłacił jej niesłusznie zasądzoną odszkodowanie za spędzony w więzieniu 22 lata życia.

Drobne ogłoszenia w „Goncu Nadwiślańskim“ są najlepszym pośrednikiem przy wszelkiego rodzaju transakcjach zarówno kupnie i sprzedaży oraz dla poszukujących wolnych miejsc

Działalność organizacyjnej rzemieślniczych na terenie całego państwa w ciągu roku 1928.

Rzemiosło polskie, jedna z najliczniejszych i najważniejszych dla państwa pod względem gospodarczym warstw społecznych, nie znajdowało w ciągu całego prawie dziesięciolecia naszej Niepodległości należytego zrozumienia i poparcia czynników miarodajnych, skutkiem czego nie mogło odbudować swoich warsztatów pracy, zniszczonych katastrofą wojenną i przystosować swojej produkcji do nowoczesnych warsztatów. Taki stan rzeczy wywarł niezwykle ujemny wpływ na całokształt naszego życia gospodarczego i przyczynił się w znacznym stopniu do zastoju, wzrostu bezrobocia i deficytowego kształtowania się naszego handlu zagranicznego.

Należyte zrozumienie swego znaczenia dla interesów gospodarczych państwa znalazło dopiero rzemiosło u rządów Marszałka Piłsudskiego, chwila zaś przelomowa w jego życiu było objęcie teki Ministra Przemysłu i Handlu przez inż. Eugenjusza Kwiatkowskiego. Odtąd wszystkie wysiłki Rządu w dziedzinie ekonomicznej zmierzają konsekwentnie do podniesienia wytwórczości przemysłowej oraz odbudowy warsztatów rzemieślniczych i podniesienia ich produkcji.

Równocześnie rozpoczynają żywszą, wszechstronną działalność wszystkie prawie zrzeszenia rzemieślnicze, z wyjątkiem oczywiście tych, które zeszły na bezdroża demagogii partyjnej i zatracili swój charakter gospodarczo-zawodowy. Na czele tych wszystkich organizacji pracujących nad odrodzeniem rzemiosła polskiego kroczą Zjednoczenie Stanu Średniego, które w roku bieżącym najwięcej bodaj pracy poświęciło sprawie konsolidacji warstw rzemieślniczych i zapewnienia im należytych podstaw egzystencji. Żywą działalność przejawiają również organizacje rzemieślnicze na terenie b. zaborów austriackiego i pruskiego. Na szczególną uwagę zasługuje tu wyteżona praca nad zabezpieczeniem rzemiosła przed demagogią partyjną i skierowaniem wszystkich jego wysiłków na drogę organicznej pracy gospodarczej i społecznej. Jest to niewątpliwie praca ciężka, niekiedy nawet niewdzięczna, ale podjęta dla dobra całego rzemiosła znajdzie wreszcie należyte zrozumienie i całkowitą realizację. Niezmiernie znaczenie posiada również przebudzenie się z wiekowej drzemki rzemiosła naszych Ziemi Wschodnich i podjęcie przezeń intensywnej akcji w kierunku aktywizacji gospodarczej rubieży Wschodnich. Działalność ta wywrze niewątpliwie dodatni wpływ na całokształt naszego życia państwowego i dlatego winna się spotkać z uznaniem i pomocą nie tylko bratnich organizacji rzemieślniczych i mieszczańskich, ale również czynników miarodajnych.

Krótki ten i pobieżny szkic świadczy aż nadto wyraźnie o wyteżonej i konsekwentnej pracy organizacji rzemieślniczych nad odbudową swej produkcji i aktywizacji naszego życia gospodarczego. Całkowite i ostateczne powodzenie tej akcji zależy jednak w znacznej mierze od uwzględnienia wszystkich postulatów rzemiosła, a przede wszystkim od realizacji idei samorządu gospodarczego, i zapewnienia mu możliwości pracy, sprawiedliwego rozdziału ciężarów podatkowych, rozbudowy szkolnictwa za-

wodowego i taniach kredytów inwestycyjnych. Wtedy dopiero będzie rzemiosło mogło wpłynąć decydująco na aktywizację naszego życia gospodarczego, ulepszyć swoje warsztaty pracy, zająć w niem stano-

wisko przodujące i wytrzymać konkurencję z produkcją zagraniczną, rozwijającą się w daleko lepszych warunkach kredytowych i gospodarczych.

Niespodzianka gwiazdkowa dla urzędników państwowych.

Dowiadujemy się, że urzędnicy państwowi od XII do VIII stopnia płacy wyłącznie, otrzymali w tych dniach informację, iż w latach 1925, 1926 i 1927 pobierali przez omyłkę za dużo dodatku mieszkaniowego, a który wynosił aż 15.— zł. miesięcznie. Kwota w ten sposób nadbrana, wynosi dla każdego urzędnika wyżej wymienionych stopni 175 zł., i ma być od 1. I. 29 począwszy potrącana w ratach miesięcznych od pensji. Raty rozłożono na przeciąg 16 miesięcy, co uczyni przeszło 10.— zł. miesięcznie. Niezależnie od tego potrąca się urzędnikom podatek państwowy i różne inne składki przymusowe, o czym należałoby osobno pomówić. Jako fakt należałoby jeszcze stwierdzić to, że urzędnicy państwowi otrzymują obecnie dodatku mieszkaniowego 9,94 zł. podczas gdy z zadużo (przez pomyłkę) wypłaconego im dodatku mieszkaniowego, potrącać im się będzie 100,95 zł. Pytamy się wobec tego, kto zawinił tak fatalną dla zainteresowanych urzędników pomyłkę — czy stan taki względnie następstwa takich pomyłek są wogóle prawnie dopuszczalne? — czy odnośne władze centralne z wiedzą stan taki tolerują?

Wobec przysłowowej już nędzy panującej wśród proletariatu urzędniczego, wobec ciągłego oczekiwania poprawy i zapewnienia wreszcie bytu urzędnikom, jest to dla tej warstwy ludzi bardzo przykrym ciosem. Bo zważyć należy, że dziesięć złotych mniej lub więcej, stanowi dla tak mizernie uposażonych ludzi bardzo wiele.

Liatego też zdaniem naszym sprawa pomylenia się w obliczaniu dodatku mieszkaniowego i tegoż następstwa jest o tyle ważną, ażeby zainteresował się nią Sejm.

Kluby poselskie, których ugru-

Zjazd przedstawicieli Kas Chorych województw poznańskiego i pomorskiego.

Znane są w szerokich kołach narzekania na traktowanie pacjentów kasowych przez lekarzy, znany jest również fakt, że na skutek tych i innych jeszcze powodów istnieje między lekarzami a Kasami konflikt, zwiększający się od czasu do czasu z różnych względów.

Ostatnio konflikt ten zaostrzył się wskutek wypowiedzenia umów z Kasami Chorych co do wykonywania praktyki lekarskiej przez Związek Lekarzy Zach. Polski na terenie dwu województw poznańskiego i pomorskiego, a więc w 55 Kasach Chorych.

Umowy powyższe wypowiedział Związek Lekarzy bez uprzedniego porozumienia i uzgodnienia warunków przyszłej umowy, stwarzając niebezpieczeństwo, pozbawienia pomocy lekarskiej ubezpieczonych i ich rodzin.

W tak ważnej dla Kas Chorych chwili zwołał Okręgowy Związek Kas Chorych zjazd przedstawicieli tychże Kas w dniu 20 grudnia b. r. celem naradzenia się nad wytworzonym stanem rzeczy oraz nad postulatami, które Związek Lekarzy wysunął w toku pertraktacji ze

powołania podczas akcji wyborczej tak dużo a m. in. i polepszenia bytu urzędnikom obiecywały, niech się zajmą sprawą, niech odnośnego Pana Ministra zainterpelują o wyjaśnienie i nie dopuszczą do takiego okrzywudzenia niższych urzędników. Nadmienić bowiem należy, że urzędników od VII stopnia w wyż. omyłka — ta nie dotyczy.

Wobec czasu gwiazdkowego, zakrawa informacja ta rzeczywiście na ironję i każdy kto zna położenie urzędników państwowych, ich życie na kredyt, ich zadłużenie i troski o wiązanie końca z końcem musi współczuć i dziwić się takim możliwościom. Przy tej sposobności nie można nie wskazać na niefortunny system obliczania pensyj i różnorakich dodatków według grup, szczebli itp., co też jest niezawodnie powodem takiej omyłki.

Związkiem Kas. Zdając sobie sprawę ze wszystkich skutków ujemnych dla ogółu ubezpieczonych z ewentualnego stanu bezkontraktowego, Okręgowy Związek Kas Chorych wziął sobie za zadanie wpływać na ogół Kas w kierunku utemperowania wzburzenia i możliwie jaknajspokojniejszego ustosunkowania się do wytworzonego stanu rzeczy.

Dodać należy, że wśród z góra 100 delegatów ogółu ubezpieczonych panowało poważne wzburzenie wobec wysuniętych, a daleko idących postulatów Związku Lekarzy.

Dzięki wysiłkom Związku Kas na zjeździe udało się utrzymać ton umiarkowania i spokoju. Reprezentanci ogółu ubezpieczonych powzięli szereg uchwał, dotyczących przyszłej umowy oraz rezolucję, streszczającą ogólne wytyczne przy pertraktacjach. Rezolucja nie ukrywa zarzutów pod adresem Związku Lekarzy, który wypowiedział umowy i stworzył możliwość stanu bezkontraktowego, w dalszym zaś ciągu podkreśla stanowisko Kas, stanowisko umiarkowane lecz kategoryczne, a wypływające z troski nie o poszczególne grupy, lecz o szeroki ogół społeczeństwa, o ich dobre i zdrowie.

Zjazd zakończył się gorącym aplauzem dla kierowników Okręgowego Związku Kas Chorych za ich męską i rzeczową postawę wobec tych, którzy lekkomyślnie narażają na szwank liczne rzesze ubezpieczonych.

Austrja i Węgry

chcą znieść przymus paszportowy.

We Wiedniu rozpoczęły się ostatnio pertraktacje pomiędzy przedstawicielami rządu węgierskiego i austriackiego w sprawie zniesienia przymusu paszportowego w ruchu granicznym pomiędzy obydwojema państwami. Rokowania są na najlepszej drodze, tak że liczą się, iż już w najbliższym czasie obywatele austriaccy i węgierscy przekraczać będą mogli granice tych państw bez paszportów.

Nie popieraj polskim groszem obcych

POŚREDNIK I OSADNIK.

— Nie martwcie się, Wojciechu! Dopóki macie jeszcze jedną krowę w oborze, ziemi wam nie odbiora za procent od pożyczki.

Położenie i tendencje gospodarcze Belgji.

Wywiad z belgijskim ministrem przemysłu i handlu Henri Heymanem.

(Własna służba korespondencyjna).

Bruksela, grudzień.

„Jeśli mówić chce się o sytuacji i o całej polityce gospodarczej Belgji — należy wziąć przede wszystkim pod uwagę specjalne położenie geograficzne państwa belgijskiego, które wymaga zupełnie odrębnej linii kierowniczej. Belgijskie czynniki rządowe pamiętają zawsze o tem, że Belgja położona jest pomiędzy najsilniejszymi mocarstwami Europy i że stosownie do tego poprowadzona być musi cała działalność oraz inicjatywa gospodarcza.

I dlatego też cała uwaga belgijskich sfer rządowych spoczywa na uczynieniu z Belgji międzynarodowego terenu, przez który przechodziłyby wszystkie węzły prowadzące do najważniejszych centrów przemysłowych i handlowych Europy. W tym celu rząd stara się w pierwszym rzędzie o należyte rozbudowę i modernizację portu belgijskiego w Antwerpii.

Uczynić z Antwerpii najdogodniejszy punkt, przez który przechodziłyby wszystkie transporty dla państw środkowo-europejskich, oraz przez które kierowałby się głównie ruch zaoceaniczny kontynentu europejskiego — oto naczelne zadanie polityki rządu belgijskiego. Ponadto stara się Belgja silnie wzmocnić sieć kanałów, łączących dogodnie drogi wodne w Belgji, tak aby komunikację wodną przez Belgję uczynić również najbardziej dogodnym i korzystnym warunkiem, prodystynującym Belgję do zajęcia głównego miejsca w międzynarodowym ruchu tranzytowym.

Ta sama idea ożywiona jest również i przemysł belgijski. Związki przemysłowe Belgji rozumiejąc, iż w razie samodzielnej akcji zostałyby zgniecione przez potężne organizacje przemysłowe sąsiadujących mocarstw, szukają również współdziałania i porozumienia ze sąsiedzkimi grupami przemysłowymi i łączą się z niemi w listy, w których szukają uwzględnienia swych interesów. I dlatego też jest dziś Belgja i głównie centrum środkowo-europejskiego trustu stali i cynku, obejmującego produkcję najsilniejszych państw europejskich.

Polityka ta ma dwojako korzystne znaczenie. Przede wszystkim przemysł belgijski, a raczej w tym wypadku przemysł luksemburski — unika groźnej walki konkurencyjnej, ponadto zaś staje się Belgja terenem, na którym spotykają się i obradują przedstawiciele przemysłu innych państw europejskich.

Głównym momentem, który sprzyja roli takiego pośrednictwa Belgji w międzynarodowym życiu gospodarczym, jest fakt, iż życie w Belgji jest pomimo ustabilizowanych warunków względnie tanie. Ponadto zaś płace robotnicze są w Belgji niższe niż w innych państwach europejskich. Pochodzi to stąd, że Belgja posiada w kraju wszystkie potrzebne artykuły przemysłowe, przyczem i pod względem rolnictwa stara się Belgja wystarczać sama so-

W życiu gospodarczym Belgji da się obecnie wprawdzie zauważyć silne narzekania na ucisk podatkowy, którym przemysł i handel został obłożony. — powstało to jednak dlatego, że przed wojną nie płacono w Belgji prawie żadnych podatków, — obecnie zaś państwo musiało uzyskać poważniejsze środki na przeprowadzenie sanacji i stabilizację stosunków finansowych, nadniszczonych skutkiem wojny. I tak przedewszystkiem musiał rząd belgijski po wycofaniu się Niemców wykupić siedem miliardów bezwartościowych marek emitowanych w czasie okupacji niemieckiej, a które wymienione musiały być na franki po bardzo wysokim kursie. Ponadto trzeba było umorzyć liczne pożyczki z okresu wojennego.

Dwa razy przeprowadzała Belgja sanację swych finansów. Pierwsza w

roku 1925 dała tylko częściowy rezultat. Dopiero zaś w roku 1926 zdołano ostatecznie przeprowadzić zupełną stabilizację. Oczywiście, że nie mogło i nie może się odbyć to bez większych ofiar ze strony społeczeństwa.

W chwili obecnej poważnym staraniem Belgji jest rozbudowa traktatów handlowych z temi państwami, z którymi Belgja utrzymuje żywy kontakt gospodarczy. W traktatach tych stara się rząd belgijski przede wszystkim o należyte zabezpieczenie dla belgijskich dróg wodnych oraz dla portu w Antwerpii, — a to przez udzielanie licznych przywilejów taryfowych oraz licznych udogodnień. Chociaż kapitał

belgijski zainteresowany jest w życiu gospodarczym licznych państw europejskich, to jednak najżywiej współpracuje Belgja ze swymi bezpośrednimi sąsiadami, to jest z Francją i z Holandją. Z Niemcami nie posiada Belgja do tej pory traktatu handlowego, mimo to jednak ruch gospodarczy odbywa się w pewnych koniecznych granicach.

Belgja zdążyła ciągle konsekwentnie naprzód i stara się zabezpieczyć sobie należyte miejsce w międzynarodowym życiu gospodarczym, widząc w takiej swej pracy główną swą przyszłość.

E. S-R.

Na marginesie naszego bilansu handlowego za miesiąc listopad rb.

Nasze sfery gospodarcze zaniepokojone ogromnym i stale wzrastającym deficytem bilansu handlowego, wystąpiły w końcu miesiąca października z hasłem popierania wytwórczości krajowej i mileżącego bojkotu towarów zagranicznych. Jako realny pokład tej walki o akwizację naszego handlu zagranicznego wysunięto wtedy nadmierny import towarów zbędnych, luksusowych, lub też produkowanych w kraju, w ilościach dostatecznych dla pokrycia zapotrzebowania rynku wewnętrznego. Od rozpoczęcia kampanji upłynęły już prawie trzy miesiące, można więc już obecnie przeprowadzić jej bilans i stwierdzić, czy i jaki wywarła ona wpływ na handel zagraniczny.

Najlepszym sprawdzieniem może być w tym wypadku ogłoszony przed kilku dniami bilans handlowy za miesiąc listopad, który zaledwie wykazuje niecałych 6 milionów zł. deficytu, podczas, gdy deficyt ten w październiku wynosił jeszcze przeszło 38 milj. zł. Zdawało się więc iż całą zasługę tak pomyślnego kształtowania się naszego handlu zagranicznego przypisać należy hasłu bojkotu towarów obcych i zaopatrywania się wyłącznie w produkty krajowe. Wymowa cyfr jest jednak cokolwiek inna. Przede wszystkim na poprawę bilansu handlowego wpłynął znaczny, bo aż 16 milionów zł. wynoszący wzrost wywozu, na drugim zaś dopiero miejscu postawić należy zmniejszenie importu.

Jest to zupełnie zresztą logicznym rozwiązaniem zagadnienia aktywizacji naszego bilansu handlowego. Występowaliśmy z hasłem wzmocnienia naszego eksportu i hasło to nadal uważamy za jedynie słuszne, gdyż zarówno zobowiązania, jakie nakładają na nas traktaty handlowe, jak i cała struktura naszego życia gospodarczego, zmuszają nas do utrzymania importu na pewnej, dość znacznej wysokości. Jedyną więc radą na wyrównanie, ewentualnie aktywizację naszego

bilansu handlowego jest tylko podniesienie wywozu. Niewątpliwie, nasza polityka handlowa winna się opierać na zasadach zdrowej kalkulacji, zgodnej z faktycznymi interesami gospodarczymi państwa; nie wolno nam importować nadmiernych ilości tych artykułów, które produkujemy u siebie, gdyż narazilibyśmy tem produkcję naszą na niebezpieczeństwo bankructwa i likwidacji, ale nie wolno nam również zwalczać importu jedynie dlatego, że powoduje on deficytowe

Bilans rocznej pracy mieszczaństwa polskiego nad gospodarczym rozwojem miast.

Zastanawiając się nad całokształtem pracy polskiego mieszczaństwa, dokonanej w ciągu roku bieżącego na polu gospodarczym, organizacyjnym i społecznym, stwierdzić musimy ponad wszelką wątpliwość, że praca ta poraz pierwszy może od całego szeregu lat wydała b. dodatnie owoce, że posunęła daleko naprzód sprawę gospodarczego rozwoju miast. Przede wszystkim wzrosło w masach mieszczańskich poczucie swej siły i znaczenia w życiu ekonomicznym państwa, wzrosło zrozumienie potrzeby skoordynowania wszystkich wysiłków w należytych ramach organizacyjnych i niezależnia się od innych warstw społecznych.

Sporządzając bilans rocznej pracy mieszczaństwa, postawić musimy na pierwszym miejscu wysiłki nad realizacją samorządu gospodarczego. Sfery mieszczańskie przebudzone ze swej wiekowej drzemki w okresie wyborów do ciał ustawodawczych zrozumiały, że same muszą położyć wiele pracy i wysiłków, aby swój samorząd gospodarczy zbudować na trwałych, niezszlachalych podstawach.

Dzięki temu zrozumieniu przeprowadzono pomyślnie wybory do Izby Przemysłowo-Handlowej oraz reelestrację rzemiosła i prace przygoto-

kształtowanie się naszego bilansu handlowego. Dlatego też raz jeszcze powtarzamy całemu społeczeństwu nasze hasło: rozbudować eksport towarów polskich tak, aby osiągnąć aktywizację bilansu handlowego. Słuszność naszej tezy uznały nie tylko sfery gospodarcze, ale wysunął ją również doradca finansowy Rządu p. Dewey, uważając słusznie, że tylko wzrost wywozu może przyczynić się do rozwoju naszego życia gospodarczego.

Nasza produkcja przemysłowa i rzemieślnicza cierpi jednak tak wielki niedostatek, ugina się pod tak ogromnymi ciężarami podatkowymi, że tylko z trudnością i bardzo powoli będzie mogła opanowywać zagraniczne rynki zbytu. Dlatego też czynniki miarodajne winny zwrócić baczniejszą uwagę na produkcję rolniczą, która musi w najbliższym już czasie przystąpić do ekspansji gospodarczej na rynkach światowych. Skoro bowiem jesteśmy krajem wybitnie rolniczym, to zrozumiałem jest, iż od produkcji rolnej domagać się musimy większego nakładu pracy i lepszych jej wyników.

Występując tedy z hasłem podniesienia polskiego eksportu, domagamy się jednocześnie roztoczenia baczniejszej kontroli nad produkcją rolą tak abyśmy nie tylko nie potrzebowali sprowadzać takich artykułów spożywczych jak pszenica, żyto, mąka itp. ale mogli wywozić je w poważnych ilościach. Nasz bilans handlowy musi wykazywać stałą aktywność, ale przyczynić się do tego winna przede wszystkim produkcja rolnicza, gdyż ten jej obowiązek wypływa całkiem logicznie ze stanu jej posiadania i stanowiska w życiu gospodarczym państwa.

wawcze do wyborów do Izby Rzemieślniczej. Jednocześnie zaś ożywia się działalność wszystkich organizacji mieszczańskich, jak Zjednoczenia Stanu Średniego, Zjednoczenia Pracowników Rzemieślniczych, Centrali Drobniejszego Kupiectwa, Zjednoczenia Mieszczanek, szereg nowo powstałych związków, cechów itp.

Wreszcie w grudniu rb. powstaje Rada Naczelna Rzemiosła Polskiego i Drobnej Wytwórczości, której zadaniem będzie realizacja postulatów rzemiosła i żywa współpraca z innymi organizacjami nad utworzeniem jednolitego frontu całego mieszczaństwa polskiego.

Jednocześnie jednak nie należy zapominać, że mieszczaństwo polskie pracuje w niesłychanie ciężkich warunkach, że pozbawione jest odpowiednich środków materialnych, obciążone ogromnymi świadczeniami podatkowymi i socjalnymi, że w znacznej mierze z braku odpowiedniej organizacji zależy od całego łańcuszka pośredników i geszefciarzy oraz co najważniejsze, nie znajduje należytego zrozumienia swoich postulatów w przedstawicielstwie narędcwem, które świadomie popiera inne warstwy społeczne, narażając tem miasta na niedzę ekonomiczną i upadek. Mimo to jednak należy stwierdzić, że mieszczaństwo pracujące w tak ciężkich warunkach, potrafiło w roku 1928 rozszerzyć swoją działalność gospodarczą, organizacyjną i społeczną, potrafiło posunąć znacznie naprzód sprawę konsolidacji wszystkich warstw miejskiego stanu średniego oraz przypomnieć czynnikiem miarodajnym, że stanowi jedną z najważniejszych podstaw naszego życia państwowego. Dlatego też nie ulega najmniejszej wątpliwości, że już w najbliższym czasie muszą doznać ważniejsze postulaty gospodarcze mieszczaństwa całkowitej realizacji, a czynniki miarodajne i społeczeństwo, a przede wszystkim zaś przedstawicielstwo narodowe, zrozumieją że bez należytego rozwoju miast polskich nie może być mowy o rozwoju i dobrobycie państwa.

Należy się spieszyć z wykupem świadectw przemysłowych.

Urzędy i Kasy Skarbowe wydają już od dłuższego czasu świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne na rok 1929.

Termin wydawania świadectw i kart upływa z dniem 31 grudnia rb. i odraczany napewno nie będzie. Podajemy do wiadomości pp. kupców, przemysłowców i rzemieślników, iż Urzędy Skarbowe otrzymały polecenie, by ze względu na interesy Skarbu Państwa przystąpiły na początku r. 1929 do kontroli świadectw przemysłowych i bezwzględnego wdrożenia postępowania karnego za nieposiadanie

świadectwa przemysłowego.

Należy zaważać wykupić świadectwo przemysłowe, nie czekać na ostateczną chwilę dopiero, gdy długie „ogonki“ w urzędach powodują niepotrzebną stratę czasu. — Prócz tego zwracamy uwagę, iż podania o przeklasowanie do niższej kategorii powinny być wniesione do dnia 31 grudnia br., podania spóźnione rozpatrywane nie będą. Po otrzymaniu świadectwa przemysłowego należy się zgłosić do Urzędu Skarbowego z gotową wypełnioną deklaracją.

G D Y N I A

Otwórzmy drogę dla naszych towarów na szeroki świat.

O zwolnieniu wyrobów monopolowych od akcyzy przy zaopatrywaniu okrętów zagranicznych

Umiejętna propaganda prowadzona przez Amerykę, dla swoich wyrobów doprowadziła do olbrzymiego ich zbytu na całym świecie, gdzie zasypuje wszystkie rynki wyrobami u siebie produktami. Przykłady z każdej dziedziny życia gospodarczego, z jakim stałe spotykamy w Europie, a nawet w szerokiej mierze i w Polsce, wskazują nam, że umiejętna reklama w połączeniu ze ścisłą kalkulacją zrobia zawsze swoje i zdobędzie nowe rynki zbytu. Amerykanie są narodem sprytnym, umieją reklamować swoje towary, umieją organizować swój eksport i wszędzie gdzie się da polecają swoje towary.

U nas tego przykładu nie znajdujemy. Odwrotnie mam wszelkie dane twierdzić, że wiele z naszych towarów, szczególnie wódki, tytonie, sól i t. p. wyroby monopolu cieszą się poza granicami naszego państwa b. dużą wziętością, jednak są od nich odgraniczone chińskim murem, cen i innych niemożliwych do przezwyciężenia trudności.

Mamy port w Gdyni. Do tego portu zawijają dziesiątki okrętów zagranicznych tygodniowo. Sami nie zdajemy sobie sprawy jaką doniosłą wartość dla naszego życia handlowego posiadałoby umiejętnie zaopatrywanie tych okrętów w wyroby nasze i jakie posiadałoby to znaczenie propagandowe dla polskiej wytwórczości. Spróbujmy pomyśleć, że zaopatrujemy okręty po niższej cenie, zwolnionych od opłat akcyzowych wyrobów naszych monopolu. Odrazu powstanie nowy szeroki dział wielkiego handlu, który będzie się starał zainteresować tą dziedziną. Okręty powiozą dalej nasz towar i wszędzie będą one w jaknajpraktyczniejszy sposób reklamowane, aż stworzy się nowy rynek dla ich zbytu. Taka akcja stworzy racjonalny początek przyszłego handlu eksportowego tymi artykułami. Będzie on ekołowiek różny od właściwego handlu eksportowego, gdyż przeznaczony wyłącznie dla użytku okrętów, lecz te ostatnie posiadają tak wielkie zapotrzebowanie, że jeśli ono będzie mogło być uskutecznione w naszym porcie na warunkach wyjaśnionych wyżej, będzie żywą i silną propagandą wytworów naszych po całym świecie.

Taniłość gatunek — wszystko mówi zatem, że ściąganie do Gdyni kapitały, co w dużej mierze przy czyni się do polepszenia naszego bilansu handlowego.

Pozatem jest jeszcze jedna strona, która całkowicie przemawia za zniesieniem od akcyzy, towarów monopolowych przy zaopatrywaniu okrętów.

Zainteresowanie firm tym działem handlu sprowadzi do Gdyni nowe prywatne kapitały inwestycyjne. Firmy, które będą chciały eksportować ten rodzaj handlu, zainteresują ten nasz kapitał, leżący nieraz mniej produktywnie w kraju, oraz wiele dużych firm krajowych jak np. Bareiszewski, Kanto-

rowicz, Kasprowiec, browary i inne utworzą tu swoje oddziały.

Pozatem łączy się z tem zagadnieniem powstanie w porcie gdyńskim magazynów tranzytowych, które dla rozwoju portu posiadają pierwszorzędne znaczenie. Firmy dostarczające wyroby te na statki przechować w nim muszą towary do chwili, gdy zajdzie potrzeba ich dostarczenia na statki oraz przeprowadzenia odprawy. Zatem znajdujemy tu nowe inwestycje, ze wszelkich miar pożądane inwestycje portowe.

Korzyści, jakie widzimy z tego projektu są aż nadto widoczne i idące po myśli interesów naszego

Wiadomości z Pomorza

TUCHOLA.

Sprawa lekarza w Kasie Chorych już załatwiona.

Przed kilku dniami donosiliśmy, że na Radzie Pow. K. Ch. stawiono wniosek o zaangażowanie dr. Grafki do Kasy Chorych. Obecnie dowiadujemy się, że władze tut. Kasy otrzymały już

państwa. Rozumieć je należy, jako wynik doświadczeń już poczynionych, uzupełniony danymi jakie wskazują sfery gospodarcze, widzące w niem dalszy realny rozwój naszego handlu przez port gdyński.

Jeżeli przypomnimy sobie, jak nasz sąsiad niemiecki stara się wszelkimi siłami osłabić produktywną wartość naszego portu, stwarzając specjalne ulgi transytowe dla kolei dla angielskiego importu do Polski — zdobywanie nowego rynku i stałego przez właśnie ten port będzie znakomitem podkreśleniem jego dalszego rozwoju.

W. Lis.

Jeden żyd mniej.

Nazywał się Gutgeld, a założył sobie w domu p. Świerczyńskiego przy ul. Świeckiej składzik pod nazwą „Ekonomja”. Interes szedł niezłe, bo wielu Polaków uważało za stosowne popierać tandetnego żyda. Aż tu pewnego dnia żydek zamknął skład pod pozorem „remontu”. Tymczasem okazało się, że sprytny żyd „nabrał” ziemiaków swych w Łodzi, pobrany towar częściowo sprzedał, częściowo wywiózł

do rodziny w Sepólnie i ogłosił plażę. Jeden żyd mniej! Dałby Bóg, żeby tak było rzeczywiście. Chodzą jednak pogłoski, że jakieś inne żydki zabiegają o wynajęcie składku. Chyba nie znajdują! Chyba nie będzie Polaka, któryby świadomie wprowadzał do naszego miasta żydowskich kupców. — Gdyby wszakże taki się znalazł, musielibyśmy z całą stanowczością wystąpić przeciw niemu.

Obchód gwiazdkowy Szkoły ćwiczeń.

Obchody gwiazdkowe szkoły ćwiczeń mają już swoją tradycję. Zaw sze ściągają liczną publiczność, zawsze urządzone są z największą starannością. Tak było i w roku bieżącym

Jaselka odegrane były bardzo ładnie, bardzo też ładny był żywy obraz, największą zaś radość sprawił dziatwie „św. Mikołaj”, który obchodził sałę i rozdawał wszystkim dzieciom podarki.

Z Izby Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy.

Przechowywanie zapasu soli w hurtowniach.

Władze skarbowe wymagały bezwzględnie od hurtowników soli przechowywania zapasu soli, odpowiadającego miesięcznemu zapotrzebowaniu ludności danego rejonu na sól, a w razie nieposiadania takiego zapasu soli stosują surowe represje karne. Ministerstwo Skarbu wyjaśniło jednak okólnikiem z dnia 5 grudnia br., że wprawdzie par. 17 rozporządzenia z d. 19 lutego 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 19, poz. 142) nakłada na hurtownię soli obowiązek posiadania na składzie zapasu, odpowiadającego co najmniej miesięcznemu zapotrzebowaniu, to jednak wobec wprowadzenia wolnych składów soli, obowiązanych do przechowywania zapasu soli w ilości, odpowiadającej przynajmniej dwumiesięcznemu zapotrzebowaniu, i tem samem zabezpieczających na miejscu zapasy soli, wystarczające na pokrycie potrzeb spożycia soli w danym okręgu przez dłuższy czas — przepis powyższy, jakkolwiek nie został formalnie uchylony,

tem niemniej utracił swe pierwotne znaczenie.

Dzięki wprowadzeniu wolnych składów soli przechowywanie zapasu soli w hurtowniach — jakkolwiek nadal pożądane — winno być bezwzględnie wymagane tylko w tych wypadkach, gdy siedziba hurtowni oraz zaopatrywany przez nią okrąg znajdują się w znacznej odległości od wolnego składku lub nie posiadają bezpośredniego połączenia kolejowego z wolnym składem soli; słowem — w tych wszystkich wypadkach, gdy szybka dostawa z wolnego składku zamówionej przez hurtownię soli mogłaby napotkać na trudności.

Należy się jednak ograniczać do wymagań od hurtowni przechowywania zapasu, istotnie niezbędnego do zabezpieczenia przed brakiem soli w danym okręgu, chociażby taki zapas był nawet niższy od całomiesięcznego zapotrzebowania, a w każdym razie zaniechać nakładania kar na hurtownię w takich wypadkach, albowiem przechowywanie nadmiernych zapasów

DOM LUDOWY DLA GDYNI.

Jako jeden z punktów inauguracyjnego zebrania Komitetu Obchodu Dziesięciolecia Niepodległości w Gdyni, zebrani przedstawiciele sfer obywatelskich Gdyni wysunęli projekt założenia domu ludowego.

W piątek odbyło się ostatnie likwidacyjne zebranie Komitetu w sali „Grand Café”, na którym założono fundament tego projektu, wybierając komisję, która w tych dniach rozpocznie realną akcję.

Dom ludowy stanie na jednym z gruntów śródmieścia, posiadać będzie sałę, pokoje dla towarzystw oraz sałkę teatralną itp.

Dom ludowy będzie dla Gdyni posiadał znaczenie kulturalne i stanowi będzie ośrodek całego życia społecznego miasta.

Specjalny warsztat samochodów

wykonuje po cenach konkurencyj. wszelk. rodzaju reperacje przy samochodach i motocyklach oraz poleca wielki wybór opon na samochody i motocykle po najniższych cenach dziennych.

WŁ. SZANDRACH
samochody

Gdynia, ul. 10 lutego, tel. 97.

soli jest nader uciążliwe dla hurtowników, nie korzystających obecnie z regularnego kredytu na pobór soli.

Sprzedaż wódek z wytwórni spożywców.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Bydgoszczy zwraca uwagę wytwórciom wódek w okręgu Izby na okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 3 grudnia L. D. VI—10, 334-2-28, który wobec wiadomości, że niektóre urzędy akcyzowe zabraniają sprzedaży wyrobów wódczanych z wytwórni bezpośrednio spożywców wyjaśnił, że art. 75 rozporządzenie o monopolu spirytusowym (Dz. U. R. P. Nr. 32-27, poz. 289) stanowi, że sprzedaż napojów alkoholowych może być hurtowa i cząstkowa, dokonywana tak detalistom i wyszynkom, jak i bezpośrednio spożywców. Paragraf 346 rozporządzenia Min. Skarbu z dnia 7 lutego 1928 (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 556), wyjaśnia, że fabryki wódek mogą sprzedawać własne wyroby tylko koncesjonowanym sprzedawcom, z czego wynika, że nie wolno sprzedawać tych wyrobów sprzedawcom niekoncesjonowanym. Nie zmienia to jednak podstawowego postanowienia powyższego przepisu ustawowego (art. 75), niema więc podstaw prawnych do wprowadzania ograniczeń w sprzedaży wódek, o których mowa na wstępie okólnika, zwłaszcza, o ile chodzi o organizacje i instytucje społeczne.

Dorożki lotnicze we Włoszech

Wedle doniesień pism włoskich powstało ostatnio w Rzymie specjalne towarzystwo lotnicze, które zamierza na wzór dorożek automobilowych wprowadzić również dorożki lotnicze. I tak na lotnisku w Rzymie stać mają zawsze gotowe samoloty, które na specjalne zamówienie odbywać będą loty w dowolnych kierunkach do wszystkich państw europejskich. Koszty podróży obliczane będą przez specjalny taksometr.

TEATR :-: KINO :-: RADJO.

Grudziądz

TEATR MIEJSKI.

Dziś „Czardaszka“, rekordowa operetka w 3 aktach Kallmana z prymadonną Melą Grabowską w roli tytułowej. Dalszą obsadę stanowią Dowmuntowa, Masłowska, Ostrowski, Sulima, Dowmunt, Zięciakiewicz i inni. W akcie I „Czardasz“ układu prof. A. Luzzińskiego w wykonaniu całego zespołu baletowego. Przy pulpicie kapelmistrz Wiktor Sirola. Początek o godz. 7,30.

„Tajemnica haremu“, na repertuarze w schotę. Egzotyczna ta operetka cieszy się ciągle ogromnym powodzeniem dzięki znakomitej grze zespołu, wspaniałym dekoracjom i efektownemu baletowi. Początek o godz. 7,30.

W niedzielę popołudniu „Czardaszka“ po cenach znizowanych od 1-4 zł. Początek o godz. 3,30.

Malicka i Wegierko, — znakomici artyści Teatru Polskiego w Warszawie, wystąpią gościnnie u nas tylko jeden raz w niedzielę, w słonecznej komedji Niccomediego pt. „Świt, dzień i noc“. Sztuka ta od sześciu lat z rzędu nie schodzi z repertuaru Teatru Polskiego w Warszawie, ciesząc się zawsze wyjątkowym powodzeniem. — Zapowiedź tego przedstawienia wzbudziła żywe zainteresowanie. Bilety już do nabycia w kasie dziennej.

Wielka reduta sylwestrowa z rewją. Artysty Teatru Miejskiego dorocznym zwyczajem przygotowują wielką redutę sylwestrową. Atrakcją tego balu będzie rewja, złożona z najnowszych szlagierów muzycznych i satyrycznych w wykonaniu pierwszorzędnych sił teatru. Dekorację sali przygotowuje artysta malarz Stejko. Początek reduty o godz. 11-ej w noey.

KINO ORZEL.

Dzisiaj premiera wstrząsającego

dramatu morskiego pt. „Jad miłości“ (Tragedja w Singaporze). W rolach głównych: — Ramon Novarro, Jean Cramford, Ramon Novarro, który zasłynął na świat cały swą kreacją „Ben Hura“ w filmie tym ukazuje się w nowej, niemiernie potężnej roli marynarza. Akcja tego obrazu toczy się na Żółtym Morzu. Wśród bezkresnych przestrzeni morskich snuje się czarująca opowieść miłosna.

Film ten wykonano dużym nakładem kosztów, wybudowano specjalny statek, zaangażowano największych aktorów, nawet do epizodycznych ról. Piękne zdjęcia egzotycznego portu w Singaporze ubarwiają całość.

Prócz tego nadprogram: komedja pt. „Ofiara przemytników“.

KINO NOWOŚCI

wyświetla sensacyjny dramat pod t. „Cyryl Toma“. W roli głównej ulubieniec wszystkich Tom Mix i jego zmysłny koń Towy. Nadprogram: — „Gościenna Rodzinka“ i „Ślepa kiszka“, razem 12 aktów.

KINO „APOLLO“

wyświetla największą sensację ekranu, arcydzieło sezonu 1928/29 p. t. „Wiera Mircewa“ podług słynnej sztuki Lwa Urowancewa. W rolach głównych Rozenel - Lunaczarska, Marja Jakobini, Grigorij Chmara. Pozatem bogaty nadprogram.

Toruń.

TEATR POMORSKI

Dziś w piątek teatr nieczynny.

W sobotę o godz. 8-ej wieczorem „Gwiazda filmu“, operetka W. Kolla, która dzięki swemu humorowi i werwie artystów z pp. Zdzitowieckim, Porębską, Hajdamowicz, Plucińskim, Plucińska, Chrzanowska, Jaworskim, Lenczewskim, Jaglarzem i Jejdem na czele — zyskała sobie niezwykle i zda-

je się długotrwałe powodzenie. Sytuacje, pełne komizmu, doskonale wyzyskane przez artystów, miła, na rytmach tanecznych oparta muzyka, oryginalne tańce układu E. Piechotówny, barwne kostjomy i piękne dekoracje art. mal. Makojnika, składają się na przemilą całość, gorąco oklaskiwaną przez rozbawioną publiczność.

W niedzielę, o godz. 4-ej popoł. świetna komedja Z. Marynowskiego pt. „Samolot S. P. 13“, z pp. Sznage-Andruszewska, Porębską, Erhardtówną, Orzechowskim, Zbuckim, Jaworskim, Dobrowolskim, Lenczewskim, Sawickim, Jaglarzem i Jejdem w rolach głównych.

W niedzielę o godz. 8-ej wieczorem „Gwiazda filmu“, operetka W. Kollo.

KINO CORSO.

Dawno niewdziany ulubieniec całego świata Ryszard Talmagde w swoim najnowszym filmie pt. „Szalony rycearz“. Nadprogram: znakomita farsa w 2 aktach.

Radjoprogram.

SOBOTA, 29. XII.

Warszawa: 11,56 sygnał czasu i hejnał; 15,00 kom.: meteor., gosp. i nadpr.; 15,20 odczyt misyjny; 15,45 kom. samorząd; 16,00 płyty gramof.; 17,10 odczyt dla nauczyc. „Kolendy polskie“; 17,35 „Przechadzki artyst. po Warszawie“; 18,00 audycja dla dzieci z Krakowa; 19,00 rozm.; 19,30 radjokronika; 19,56 sygn. czasu; 20,00 kom. roln.; 20,30 sztuka sceniczna „Zamek na Czorsztynie czyli Bojomir i Wanda“; 22,00 kom.: lotn.-meteor., Pata, polic., sport i nadpr.; 22,30 muzyka taneczna. Poznań: 13,00 sygn. czasu i płyty gramof.; 14,00 giełda; 14,15 kom.: gosp., roln i Pata; 15,45 kom. samorz.; 16,00 interludjum muzyczne; 16,45 kompozycje klasyków niem.; 17,15 gawęda harcerska; 17,35 odczyt; 18,00 aud. dla dzieci (z Krakowa); 19,00 „Ze świata

kobiecego“; 19,20 kurs wyższy języka angielsk.; 19,45 odczyt o gwiazdach film.; 20,10 nadpr.; 20,30 transm. z Warszawy; 22,00 sygn. czasu i kom.; 22,30 radjokabaret; 24,00 — 2,00 koncert noeny.

Katowice: 15,20 odczyt z Warszawy; 15,46 kom. gosp.; 17,10 nauka czytania nut; 17,35 skrzynka poczt. dla dzieci; 19,00 rozm.; 19,30 odczyt; 19,56 sygn. czasu; 20,00 kom. roln.; 20,05 odczyt; Polska za Piastów; 20,30 transm. z Warszawy; 22,00 komunikaty;

Królewiec: 16,30 lekki kwartet; 21,35 fantazja fortepij.; 22,30 koncert wiecz. Wrocław: 16,30 podwiecz. tan.; 20,15 lekki koncert filh. śląskiej; 22,30 muzyka taneczna.

Praga: 16,30 muzyka tan.; 20,00 wesoly progr. gwiazdk.; 21,10 muzyka pop.; 22,25 muzyka taneczna

Tuluza: 12,45 fragm. z op.; 20,30 opera „Faust“

Berlin: 17,00 muzyka popul.; 20,00 radjook. sopr. i tenor; 22,30 lekcja tańca i muzyka taneczna.

Wiedeń: 11,10 poranek kwartetu; 16,00 orkiestra; 18,15 muzyka starowiedeńska; 20,15 komedja, nast. jazz-band.

Budapeszt: 12,20 trio; 17,45 muzyka cygańska; 20,30 opera „Pajace“; 23,00 muzyka cygańska.

Sztokholm: 17,00 radjook.; 18,45 kabaret; 19,45 liryka fortepij.; 20,00 bal.

Moskwa: (fala 1450 m.) 18,30 koncert popul.; 20,00 muzyka lekka i taneczna.

WSPÓLCZUJE Z NIM.

Mały Stasio wybrał się wraz z matką do kina i ogląda właśnie scenę z „Quo Vadis“, gdy lwy rzucają się na chrześcijan. Stasio wybucha nagle głośnym płaczem.

— Ależ nie płacz Stasio — uspokajaj go matka, to przecież wszystko nie jest prawdziwe.

— Tak mamusi, ale popatrz na tego ostatniego lwa. — Ten biedak wcale nie dostał chrześcijanina do pożarcia...

Ogłoszenie.

„Bocznica Portowa w Grudziądzu T. z o. p.“ zamierza w jaknajkrótszym czasie uruchomić przyjmowanie, nadawanie i odbiór przesyłek drobnicowych kolejowych.

Firmy zainteresowane zechcą zgłosić swój akcept oraz podać w przybliżeniu Ich obrót drobnicowy.

Zarząd

Bocznicy Portowej w Grudziądzu

W niedzielę, 30 grudnia, o godz. 8 wieczorem, w Belwederze (5777)

Zebranie Tow. Rzemieślników Samodzieln.

Ponieważ na porządku dziennym omawiane będą bardzo ważne sprawy, uprasza się członków o kompletne stawienie się.

Zarząd.

Zarządemu Konfe. cyjnego Hugo szmechel i S-wie Sp. Akc.

Grudziądz, Wybickiego 2/4.

niniejszem podaje do wiadomości pp. Akcjonariuszów, że w dniu 31 grudnia r. b. o godz. 4-tej p. p. w lokalu przy ul. Wybickiego 2/4 odbędzie się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów z następującym porządkiem dziennym: (15429)

1. Wybór Przewodniczącego.
2. Zatwierdzenie bilansu w myśl Rozporząd. p. Prez. Rzeczypospolitej Polskiej Dz. U. No. 38.
3. Wybór Rady Nadzorczej.
4. Wolne wnioski.

Pan który zmienił w środę 1500-2000 złotych za dnia 19 bm. 20 zł. u jednej pani przy zakupie dobrego procentem i dnej pani przy zakupie gwarancją poszukuję. pie gęsi, zechce się Oferty do Adm. Gońzgiścić u Schmidt, ca Nad. pod nr. 5779. Portowa 1. (5453)

Pożyczki

Maszyny

do pisania, do szycia, kasy nacjonalne i inne w zakresie mechaniki wchodzące, naprawia się solidnie pod gwarancją. Części zapas. stałe na składzie. Mistrz mechaniki Andrzej Zbaraski. Szkolna 5.

W. Czarnecka

Pracownia karbow., plisowania, czyszczenia chemiczne, prasow. sztywnej bielejny. Grudziądz, ul. Szewska 4. (3030)

Przyjmuje

wszelkie zamówienia na orkiestry dęte i salonowe po przystępnych cenach. Michałak, Grudziądz, Lipowa 37. (7567)

10 podróżujących nie zdziła tyle

co jedno ogłoszenie w „Goniec Nadwiślanski“ które jest tańsze i bardzo wygodne.

ZMIANA CEN

z powodu podrożenia przez wydawnictwa na następujące książki:

- Przewodnik stolarski. Mieczysław Schreiber. Cena zł. 7.
- Fryzjer. Dyr. Br. Gustawicz i prof. Emil Wyrobek. Cena zł. 3.—
- Piekarsz. M. Sroczyński. Cena zł. 3.—
- Szkicarz. M. Sroczyński. Cena zł. 3.—
- Trełowata. Helena Mnisek. Cena zł. 6,60
- Verte. 2 tomy Helena Mnisek. Cena zł. 5
- Ziemia obiecana. Stefan Zeromski. Cena zł. 18.—

Księgarnia Wiktora Kulerskiego Grudziądz — Tuszewo. i Ekspozytura Księgarni — Grudziądz, Wybickiego 9.

Hotel „Królewski Dwór“

Telefon 76 i 323

właśc.: Stanisław Klarowski.

Wielki Wieczór Sylwestrowy

„Souper“ Sylwestrowy od godziny 20-tej

Dobrze pielęgnowane napoje

Wielki wybór win szlachejnych

Uprasza się o rychle zamowienie stolików

Karty wstępu przy bufecie restauracyjnym

Od 1-go stycznia począwszy koncertuje ulubiona wszechświatowa orkiestra pod kier. p. Edwarda Miedzińskiego

TIVOLI

wielki

Bal Sylwestrowy

odbędzie się w dniu 31 grudnia 1928, na który uprzejmie zaprasza Komitet.

Najbogatszy wybór! Pierwszorzędne Pianina

w każdej cenie

poleca największa fabryka pianin

B. SOMMERFELD

Telefon 229 Filja Grudziądz ul. Greblowa 4

Roczna produkcja 1500 pianin.

Wybór dobrych instrumentów wyrobu zagranicznego. Dogodne warunki spłaty. Długoletnia gwarancja. Solidna fachowa obsługa. — Założ. w roku 1905.

PIEGI, PLAMY, WYRZUTY, USUWA KREM

BENEKNINA

znany i wypróbowany środek do odwiezania i wydelikacenia cery. BENEKNINA mydło przeluzszozone, jako konieczny dodatek do kremu teje nazwy usuwa pięgi i plamy na twarzy i ciele. Cena kremu 2 zł. — mydła 1.50 zł. Magister Jan Stencel, aptekarz glówny skład i wytwórnia Apteka pod Łabędziem, Grudziądz, Rynek 20.

Materace, kanapy fotele, leżanki

w wielkim wyborze poleca:

Fabr materacy i mebi wyscielanych GRUDZIĄDZ, ul. Sołna 3. Telefon 84.

W dniu 26 grudnia 1928 r. zmarł po krótkich cierpieniach

ś. p.

TEOFIL FILARSKI

emer. profesor b. miejskiego Głmn. Mat. - Przyr.

Cześć pamięci zasłużonego obywatela miasta i wychowawcy wielu pokoleń młodzieży.

Grudziądz, 26 grudnia 1928. **Magistrat** **Rada Miejska**
Włodek Szychowski.

Dnia 26 grudnia 1928 r. o godz. 11 1/2 wiecz., zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, teść i dziadek

ś. p.

Teofil Filarski

emer. profesor gimnazjum
o czym zawiadamiają w ciężkim smutku pograżeni
żona, dzieci i rodzina.

Grudziądz, dnia 26 grudnia 1928 r.
Eksportacja zwłok do kościoła z domu żałoby ul. Lipowa 38 w poniedziałek, dnia 31 grudnia 1928 r. o godz. 10 przed poł., po mszy św. wyprowadzenie zwłok na cmentarz.

Dziś rano o godz. 6 1/2, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój drogi mąż, nasz kochany ojciec, teść i dziadek

ś. p.

Marjan Zelma

były obywatel ziemski, w 76 roku życia
o czym zawiadamia w ciężkim smutku pograżona

RODZINA.

Grudziądz, Warszawa, Toruń, dnia 27 grudnia 1928 r.
Eksportacja zwłok do kościoła z domu żałoby ul. Lipowa 38 w poniedziałek, dnia 31 grudnia 1928 r. o godz. 10 przed poł., po mszy św. wyprowadzenie zwłok na cmentarz.

Dnia 25 grudnia 1928 r. o godz. 11 wiecz. zasnęła w Bogu, po krótkich i ciężkich cierpieniach nasza najukochańsza córka i siostrzyczka

ś. p.

Halinka Stefcia Kownacka

w piątej wiośnie życia, o czym zawiadamia krewnych i znajomych
RODZINA.

Grudziądz, dnia 25 grudnia 1928 r.
Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 28 grudnia 1928 r. o godz. 2 popoł. z domu żałoby ul. Kalinkowa 3.

Tanie mięso

z uboju eksportowego
ulica Chełmińska 40
„Koszarowa 16.

Ogłaszajcie

w „Gońcu Nadwiślańskim.”

KINO ORZEŁ

Wybickiego 19 tel. 700.

Dziś Premiera! Ramon Novarro

„JAD MIŁOŚCI”

Bożyszcze Kobiet
i piękna Joan Crawford
w potężn. dramacie morskim p.t.

(Tragedja w Singaporze). Nad-
program: komedia pt. „Ofiara
Przemysłników”. Początek 6.30, 8.30

Kino „Nowości” ulica Chełmińska nr. 20.

Ulubieniec młodzieży
w wspaniałym filmie p. t. „CYRK TOMA”
Nadpr. „Gościnną Rodziną” i „Ślepa Kiszka” Początek 6.30 i 8.30

Pokój

umebl. z osobn. wej-
ściem wydzierżawie.
Lipecki, Forteczna 3.

Pokój

umeblowany intelig.
panu do wynajęcia
Strzelecka 19 I. ptr.

Pokój

dobrze umeblowany
dla dwóch osób z ur-
zyman. wydzierżawie.
Mickiewicza 2, II. piętro. (5443)

Dobrze

umeblowany pokój
od zaraz do wynaj-
ęcia ewtl. z utrzy-
maniem. Lipowa 29
II. piętro lewo.

2 pokoje

dobrze umeblowane
z używaniem kuchni
lepszymi matżeń-
stwem, ewent. panon
do wydzierżawienia
Kościuszki 12, I. ptr.
lewo. (5444)

Sprzedaje

Sprzedam

tanio narzędzia ko-
walskie. M. Tarpno,
ul. Grudziądzka 31.

Mieszkania

Pokój umebl.

do wynajęcia Rynek
6, II p. prawo. (5470)

Pokój

umeblowany do wy-
najęcia. Kościuszki 19,
III p. lewo. (5464)

Pokój

dobrze umeblowany,
solidnemu panu wy-
dzierżawie. Forteczna
15, II p. I. (5463)

Pokój

umebl. do wynajęcia.
Ks. Budkiewicza 18,
I p. prawo. (5460)

Dwa

eleganckie słoneczne
pokoje solidnemu pa-
nu od zaraz do wynaj-
ęcia. Telefon i forte-
pian na żądanie. For-
teczna 24, I p. (5457)

Mieszkanie

4-pokojowe z kuchnią
i z meblami natych-
miast do wynajęcia.
Langowski, Toruńska
37. (5462)

Kupiec

poszukuje zaraz do-
brze umeblowanego
pokoju (lub dwóch).
Oferty do Adm. Goń-
ca Nadw. pod nr. 5458

Pokój

umebl. dla panienci od
zaraz do wynajęcia.
Lipowa 39 II. (5478)

Pokój

umebl. od 1 stycznia
do wynajęcia. Mała
Groblowa 10/12 I. p.
prawo. (5477)

Pokój

umeblowany z świa-
tłem elektrycznym
dla 2 panów do wy-
najęcia Kwiatowa
23 parter lewo.

Dwuch

woźniców do koni,
stałych, poszukuje fir-
ma przewozowa L.
Chabowska, Radzyń-
ska 9. (5479)

Gońca

od zaraz poszukuje
Gońca Bank Ziem-
ny ul. Wysocka
2. (5461)

2 pokoje

do podjęcia męteg
wymowie, władaj
językiem polsk. i nie-
mieckim potrzebni
zaraz. Zgłosz. z od-
pisami świadectw
fotogr. do Administr.
„Gońca” pod nr. 5771

3 słuźące

tylko zamiejscowe
potrzebne od zaraz
Zgłoszenia do Wiel-
kopolanki. (5469)

Słuźąca

z dobr. świadectw
potrzebna Kościu-
szki 28 I. ptr. lewo

Słuźąca

czystą i uczciwą, do
wszystkiego, poszu-
kuje od 1. I. 1929 r.
Budkiewicza 8, I.

Dziewczynka

do posługi potrzebna
Kilińskiego 4, parter
prawo. (5476)

Pracznka

zawodowa może się
zgłosić „Wielkopolan-
ka”. (5468)

Słuźąca

z praniem potrzebna
Lipowa 68 I p. lewo.

Poszuk. posady

Nauczycielka

z pozwoleniem rzą-
dowem, z świetnymi
referencjami, poszu-
kuje posady od zaraz
Łaskawe zgłoszenie
do „Gońca Nadwi-
ślańsk.” pod nr. 5446.

Panienska

z dobrej rodziny, su-
mienna, poszukuje po-
sady najchętniej dla
dzieci od 1. I. 29. r.
Oferty do Gońca Nad-
w. pod nr. 5474.

Ozierzawy

Składnice

plac budowlany w
Grudziądzu, Dworco-
wa 9/11 sprzedam.
Zgłoszenia Biuro, Go-
łaszyn, p. Oborniki.

Restauracja

pełnym wyszynk.
kolonjalk. w powia-
towem mieście na
pomorz. zaraz
do odstąpienia. Do
przejęcia potrzeba
3 - 4000 złotych.
Gwiazdowski, Gru-
dziądz, ul. Mickie-
wicza 33. (5472)

Zguby

Zgubiono

papiery wojskowe na
nazwisko Anstazy
Ostrowski, unieważ-
niam.

Zgubiono

w pierwsze święto
torebkę damską
czerwoną, idąc ulicą
Forteczna i Kościu-
szki. Uczciwego zna-
jącego upraszam o
oddanie za wynagr.
w firmie Venske
i Dutay, ul. Mała
Młyńska. (5778)

Zgubiono

papiery wojskowe,
wykaz osobisty i in-
ne na nazwisko Ło-
tocki Jan, unieważ-
niam. (5442)

Zgubiono

wykaz osobisty, któ-
ry niniejszym unie-
ważniam. Barbara
Pellowska. (5449)

Zaginął

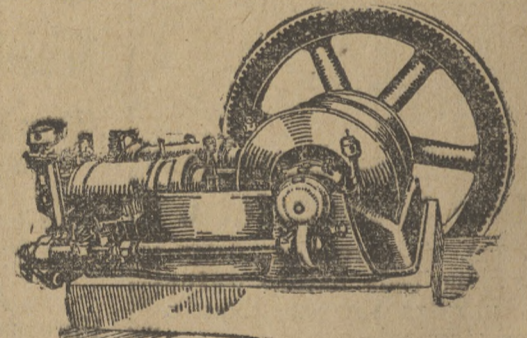
pies wilk, wabi się
Pekin, zwrot za wy-
nagrodzeniem. Re-
karnia Chelmińska 76

Różne

Pisania

na maszynach wyc-
zan w ciągu 6 ty-
godni. Zgłoszenia do
5. I. 29. Ogrodowa 15
III. ptr. między go-
dziną 10-1 i 4-8.

STOCZNIA GDAŃSKA

BEZSPRĘŻARKOWE SILNIKI DIESLA

budowy leżącej i stojącej
odznaczone na Targach Północnych w Wilnie wielkim
medalem złotym, jak również wypóbowane w dobroci
silniki gazowe, urządzenia na gaz ssany oraz silniki
zmiennie do napędu ropą, gazem ssanym, świetlnym
i ziemnym. Żądajcie bezpłat. opracowania projektów.
w Stoczni Gdańskiej w Gdańsku.

Goniec Nadwiślański wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt i kosztuje przy odbiorze w administracji 2,50 zł. miesięcznie, 7,50 zł. kwartalnie; przez pocztę lub u listonosza miesięcznie 2,86 zł., kwartalnie 8,58 zł., w opasce w Polsce 4,00 zł. miesięcznie, 9,48 zł. kwart.; zagranicą równowartość 4,75 zł. mies., 14,25 zł. kwartalnie. Ogłoszenia kosztują 12 groszy od wiersza milimetrowego jednołamowego na stronie ogłoszeniowej, wśród tekstu 50 groszy, przed tekstem 1,00 zł. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 15 groszy, każde dalsze 10 groszy. Dla poszukujących pracy 50% zniżki. Przy częstszym powtarzaniu ogłoszenia odpowiedni rabat. — Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Omyłki w ogłoszeniu nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie obowiązują Administrację do bezpłatnego powtórzenia anonsu, jeżeli temsamem treść ogłoszenia nie jest zasadniczo zmieniona. — Redaktor nacz. Jan Zagierski. Redaktor odpowiedzialny L. Dollński w Grudziądzu. Redaktor przyjmuje od godz. 11-1. Rękopisów nie zastrzeżonych redakcja nie zwraca. Nakł. własnym. Drukiem Zakład. Graficzn. W. Kulerskiego w Grudziądzu.